

Европейска
комисия

Европейски Фонд за Приспособяване към глобализацията

Солидарност пред лицето
на при промяната

Социална
Европа

Европейският фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) предоставя подкрепа за хора, които са загубили работата си вследствие на неблагоприятното въздействие на глобализацията. Той им помага да намерят нова работа възможно най-скоро след затварянето на голяма компания или при преместване на производството извън Европейския съюз (ЕС). Държавите членки също могат да се обърнат към фонда, за да се помогне на хора, които са били съкратени от работа заради глобалната световната финансова и икономическа криза — в резултат на която в Европа между първото тримесечие на 2008 г. и първото тримесечие на 2013 г. бяха изгубени близо 4,5 млн. работни места, по-специално в производствения и строителния отрасъл.

От своето създаване през 2007 г. до сега ЕФПГ е претърпял няколко промени. Въпреки това

основната му цел остава непроменена: **да изразява солидарността на ЕС с хората, засегнати от масови съкращения, породени от променящите се световни модели на търговия.** Като увеличава възможностите за наемане на работа на съкратени работници, по-специално на нискоквалифицирани лица и лица в неравностойно положение, търсещи работа, фондът им помага да намерят нови професионални възможности.

До момента около 30 000 работници в целия ЕС са получили помощ чрез съфинансиране по линия на ЕФПГ на стойност близо 135 млн. евро. Около половината работници, включили се в инициативи на ЕФПГ, са намерили нова работа или са започнали да упражняват свободна професия. Заявленията към фонда обхващат около 40 сектора, сред които автомобилостро-

ене, електронно оборудване, издателска дейност, търговия на дребно и текстилни изделия.

Мерки за подкрепа

ЕФПГ, който представлява специален инструмент и не е част от многогодишната финансова рамка на ЕС, разполага с максимален годишен бюджет от 150 млн. евро за периода 2014—2020 г. Той предоставя ограничена във времето помощ за пакет от мерки за персонализирана помощ, които включват специализирано търсене на работа, пренасочване или (пре)квалификация на кадри. Тези мерки, които се управляват и изпълняват от национални или регионални органи, се реализират чрез набор от проекти с продължителност до две години.

ЕФПГ покрива 60% от разходите по проектите, които имат за цел да помогнат на изгубилите работата си лица да намерят друга работа или да започнат собствен бизнес. Държавите членки управляват приноса на ЕФПГ и произтичащите действия.

По правило ЕФПГ може да се използва само в случаи, когато над 500 работници са били от един единствен работодател, като се включват и неговите доставчици и производители

надолу по веригата. Той може да се активира и ако над 500 работници бъдат освободени временно от работа в конкретен сектор в един или няколко съседни региона. Фондът подпомага също така области, в които има значително завишен брой на млади хора, търсещи работа.

ЕФПГ в цифри

- Максимална годишна сума от 150 млн. евро
- Близко 120 заявления от 20 държави от ЕС
- Изискани 492 млн. евро, за да се помогне на над 106 000 работници от 2007 г. до края на 2013 г.
- Заявления по критерий: криза (64), търговия (53)
- Средна помощ по линия на ЕФПГ за работник през 2012 г.: 8670 евро (Европейска комисия, декември 2013 г.)

Нови мерки, породени от кризата

След икономическата криза от 2008 г. имаше голям спад на заетостта в Европа. Най-големите загуби бяха в производството (4,5 млн. работни места), строителството (около 3,7 млн.), земеделието (над един милион), търговията на

дребно (около 900 000) и публичната администрация (около 500 000).

В резултат на този икономически спад първоначалните правила на ЕФПГ (2007—2013 г.) бяха изменени през 2009 г. Целта беше да се подпомогнат и лица, изгубили работата си в резултат на кризата, като се улесни връщането им на работа възможно най-скоро чрез схеми, например за съфинансирано обучение и за наемане на работа.

Процентът на съфинансиране беше увеличен от 50% на 65% до края на 2011 г., като специален „кризисен критерий“ за внезапни шокови съкращения. Този критерий, който обхваща „лица, изгубили работата си като пряк резултат от глобалната финансова и икономическа криза“, даде значителен тласък на заявленията до ЕФПГ, които бяха едва 15 през периода януари 2007 г.—април 2009 г., но достигнаха до 79 през периода май 2009 г.—декември 2011 г. До края на декември 2013 г. повечето заявления за помощ от ЕФПГ са подадени по кризисния критерий (64), в сравнение с критерий „търговия“ (53). Изменена форма на критерия беше въведена във фонда за 2014—2020 г.

С постоянна промяна през 2009 г. прагът за допустимост за заявления до ЕФПГ беше на-

мален от 1000 на 500 съкратени работници в даден сектор, регион или компания, а периодът на помощта по линия на ЕФПГ беше увеличен от 12 на 24 месеца.

Как ЕФПГ осигурява добавена стойност

- Осигурява финансиране от ЕС, предназначено за преодоляване на бърза икономическа промяна
- Предлага нещо повече от националните механизми за подкрепа в случай на масово освобождаване на работници
- Обединява заинтересованите лица и концентрира ресурси
- Може да финансира мерки, съобразени със специфичните нужди, умения или очаквания на работниците

Каква подкрепа може да осигури ЕФПГ

Финансирането от ЕФПГ може да се насочи към онези лица, които са изгубили работата си при масови съкращения. То обаче не може да се използва за поддържане на дейността на дружества или за подпомагане на тяхното модернизиране или реструктуриране.

ЕФПГ може да съфинансира проекти, включващи мерки от рода на: **помощ при търсене на работа, кариерни консултации; образование, обучение и преквалификация; менторство и наставяване; предприемачество и създаване на бизнес.** Той може също така да осигурява **стипендии за обучение, помощи за мобилност/преместване, помощи за режийни разходи или подобни.** От друга страна ЕФПГ не съфинансира мерки за социална защита, като например пенсии или обезщетения при безработица.

ЕФПГ може да съфинансира единствено мерки в активния пазар на труда, за да помага на съкратени лица да започнат нова работа. Той може да финансира също така „дейности за осъществяване на мерките“ на държавите членки — като например подготвителни и информационни дейности, дейности по разгласяване и контрол, свързани с усвояването на финансирането. При изготвянето на пакетите за помощ държавите членки трябва да вземат под внимание досега придобитите умения и опит на работниците, тяхното образование, както и възможностите им за мобилност и настоящите/очакваните възможности за работа в съответните региони.

Допълване на други програми на ЕС

Финансовият принос на ЕФПГ допълва мерки за подкрепа, предлагани за бенефици-

ери от фондове на ЕС или от други европейски политики и програми. По-специално той предоставя на работници еднократна и лична индивидуална помощ, включваща мерки на активния пазар на труда за увеличаване на техните възможности за наемане на работа и за осигуряване на тяхната бърза реинтеграция на работното място. Ето защо ЕФПГ се различава от и допълва Европейския социален фонд (ЕСФ), който подобно на структурните и инвестиционните фондове на ЕС, като цяло има стратегическа, дългосрочна перспектива чрез дейности от рода на учене през целия живот.

В зависимост от регионалната или националната ситуация ЕФПГ може да се използва паралелно с ЕСФ. В белгийските провинции Лимбург, Западна Фландрия и Източна Фландрия ЕФПГ осигури допълнително финансиране към федерално финансиране, регионално финансиране и финансиране по линия на ЕСФ, предлагайки обучение за освободени от работа служители в текстилния сектор. В Испания — областите Галиция и Кастилия ла Манча, ЕФПГ създаде екипи за напътствие за отделни лица, което позволи да се предостави по-съобразна и гъвкава помощ на освободени от работа лица, от колкото би било възможно от страна на ЕСФ.

Какви са новостите в ЕФПГ за периода 2014—2020 г.

Дейността на ЕФПГ се продължава за многогодишната финансова рамка на ЕС от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г. Както и преди той ще осигурява специфична, еднократна помощ за лица, освободени от работа поради значителни структурни промени в резултат на глобализацията и ще продължи да помага на държавите членки да се справят с безработицата в такива случаи.

Съфинансирането от ЕС в ЕФПГ беше увеличено от 50% на 60%, считано от януари 2014 г. Годишната максимална сума на цялостното финансиране на ЕФПГ обаче е определена на 150 милиона евро, като преди това е била 500 млн. евро.

За периода 2014—2020 г. в ЕФПГ са инкорпорирани няколко иновативни елемента. Например **увеличен е броят на категориите работници, които имат право да се възползват от фонда, като са включени самостоятелно наети лица, временни работници и работници на срочен трудов договор.** Освен глобализацията, **сега критериите за интервенция включват също глобални финансови и икономически кризи.**

Освен това **до края на 2017 г. при определени условия младите хора, които не работят, не са ангажирани в никаква форма на образо-**

вание или обучение, пребиваващи в региони с висока младежка безработица, също могат да се възползват от подкрепата по линия на ЕФПГ наравно с работниците, получаващи помощ от ЕФПГ в тези региони.

Както и преди във връзка с финансирането по линия на ЕФПГ държавите членки трябва да изготвят „координиран пакет от персонализирани услуги“ (включващи специализирано обучение и преквалификация, специални ограничени във времето мерки, като например помощи за търсене на работа и за мобилност), който да помогне на целевите бенефициери да останат на пазара на труда и да намерят нова работа или да започнат собствен бизнес. Специално внимание се обръща на подпомагането на хората в неравностойно положение, на по-възрастните и младите безработни лица за намиране на нова работа.

Правилата относно критериите за интервенция на фонда, допустимите бенефициери,

допустимите заявления, мерките и т.н. са определени в Регламента относно ЕФПГ за 2014—2020 г., който отменя първоначалното законодателство от 2006 г.

Пътища за връщане на работа: ЕФПГ в действие

След 25 години работа в текстилния сектор в Испания **Хорхе Болуфер** е скратен. Той се възползва от помощта по линия на ЕФПГ, предоставена на бивши текстилни работници във Валенсия, включваща курс по предприемачество, и през юни 2012 г. стартира пекарна в Л'Алудия де Креспинс. За две години новият бизнес на г-н Болуфер процъфтява. „Ставам в пет часа всяка сутрин, в седем отварям магазина и така чак до вечерта, понякога работя дори в неделя, ако се наложи“, заявява той. „Но усилията си струват и се гордея, че приех това предизвикателство, за да гарантирам успеха на бизнеса си“.

Когато **Томас Фелан** изгубва работата си в TalkTalk през октомври 2011 г.; като един от 575-те служители на кол центъра на телекомуникационната компания в Уотърфорд, Ирландия, той учредява Асоциацията на скратените работници от TalkTalk в Уотърфорд и изиграва ключова роля за кандидатстването за помощ от ЕС по ли-

ния на програма на ЕФПГ. Това довежда до разгръщането на редица мерки за активиране на трудовата заетост. Например била осигурена финансова помощ, за да се помогне на работниците да започнат редовно или задочно обучение, по-специално курс по фармацевтика в Технологичния институт в Уотърфорд, плюс междинен модул за курс за магистърска степен по предмета. Като признание за своите учебни постижения в института и за подкрепата му за неговите бивши колеги г-н Фелан получава наградата „Студент на годината на AIB за 2013—2014 г.“ във факултета по науки.

Над 70% от засегнатите служители на TalkTalk са се възползвали от набора от мощ на ЕФПГ. Освен повишаване на уменията чрез образователни и обучителни курсове няколко души се заемат със стартирането на свой бизнес.

Обобщение на заявленията до ЕФПГ до 31 декември 2013 г. (Регламент относно ЕФПГ 2007—2013 г.)

по държава членка и вид на заявление (член 1 Критерии)

Държава-членка (ДЧ)	Чл. 1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Брой заявления	Целеви работници	Изискан принос на ЕФПГ в милиони евро			
BE	криза	0	0	0	1	0	0	0	1	7	2 834	6 885	9,6	26,0
	търговия	0	0	2	0	0	0	4	6		4 051		16,4	
BG	криза	0	0	1	0	0	0	0	1	1	643	643	1,1	1,1
	търговия	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
CZ	криза	0	0	0	1	0	0	0	1	1	460	460	0,3	0,3
	търговия	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
DK	криза	0	0	2	2	1	0	0	5	10	3 600	6 234	38,3	63,7
	търговия	0	0	0	2	1	2	0	5		2 634		25,4	
DE	криза	0	0	0	1	1	0	0	2	7	1 959	11 349	12,7	44,8
	търговия	1	0	2	0	0	1	1	5		9 390		32,2	
IE	криза	0	0	3	3	0	0	0	6	7	9 835	10 267	60,6	63,3
	търговия	0	0	0	0	0	1	0	1		432		2,7	
EL	криза	0	0	0	0	1	0	0	1	1	642	642	2,9	2,9
	търговия	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
ES	криза	0	0	2	3	4	0	0	9	19	7 448	13 736	20,6	46,9
	търговия	0	3	0	2	1	1	3	10		6 288		26,4	
FR	криза	0	0	1	1	0	0	0	2	4	5 671	8 478	36,4	61,8
	търговия	1	0	0	0	0	0	1	2		2 807		25,4	
IT	криза	0	0	0	0	6	0	0	6	12	4 630	12 741	18,7	59,5
	търговия	3	1	0	0	0	2	0	6		8 111		40,8	
LT	криза	0	0	4	0	0	0	0	4	5	2 413	3 013	2,6	2,9
	търговия	0	1	0	0	0	0	0	1		600		0,3	

Държава-членка (ДЧ)	Чл. 1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Брой заявления	Целеви работници	Изискан принос на ЕФПГ в милиони евро	
MT	криза	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,7
	търговия	1	0	0	0	0	0	0	1	675	0,7	
NL	криза	0	0	7	5	2	0	0	14	6 921	23,7	28,8
	търговия	0	0	0	1	0	0	1	2	1 633	5,1	
AT	криза	0	0	1	1	2	0	0	4	1 608	22,8	32,5
	търговия	0	0	0	1	1	0	1	3	594	9,6	
PL	криза	0	0	0	3	0	0	0	3	979	1,2	2,6
	търговия	0	0	0	0	0	0	2	2	827	1,4	
PT	криза	0	0	1	1	1	0	0	3	2 245	5,4	8,6
	търговия	1	0	1	0	0	0	0	2	2 122	3,3	
RO	криза	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	6,5
	търговия	0	0	0	0	1	1	0	2	2 416	6,5	
SI	криза	0	0	0	1	0	0	0	1	2 554	2,2	2,2
	търговия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	
FI	криза	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	17,2
	търговия	1	0	0	0	0	1	1	3	5 634	17,2	
SE	криза	0	0	1	0	0	0	0	1	1 500	9,8	19,6
	търговия	0	0	0	0	1	1	0	2	2 050	9,8	
Общо 20 държави членки	криза	0	0	23	23	18	0	0	64	55 942	268,9	491,9
	търговия	8	5	5	6	5	10	14	53	50 264	223,0	

Някои цифри може да не съвпадат точно поради закръгляне.

- 1) Таблицата отразява ситуацията към 31.12.2013 г.
- 2) Временна дерогация, разширяваща обхвата на ЕФПГ с оглед на глобалната финансова и икономическа криза и увеличаваща съфинансирането на ЕФПГ на 65% от общите разходи, прилагани за всички заявления, получени от 1 май 2009 г. до 30 декември 2011 г. (Регламент (ЕО) № 546/2009 за изменение на Регламент (ЕО) № 1927/2006 (ОВ L 167, 29.06.2009 г.).

- 3) Едно от подадените заявления (EGF/2009/022 B5/Kremikovtsi) е било недопустимо (SEC(2010) 993 окончателен, 30.5.2010 г.).
- 4) Единадесет случая, отгледени от кандидатстващите държави членки, не са включени в статистиката.

- 5) Осем държави-членки все още не са подали заявления за помощ по линия на ЕФПГ към 31.12.2013 г.: Естония, Нидерландия, Латвия, Люксембург, Унгария, Словакия, Обединеното кралство, както и Хърватия (която се присъедини към ЕС едва на 1 юли 2013 г.).

Трудовата заетост в Европа е засегната от въздействията на глобализацията и световната финансова и икономическа криза. Тази брошура разглежда Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ), който съфинансира помощ за работници в ЕС, които са останали без работа след затварянето на голяма компания, освобождаване от работа на голям брой хора или след преместване на производството извън ЕС. Персонализираните мерки за помощ, прилагани чрез регионалните или националните органи, имат за цел да помогнат на онези хора, които имат право на помощ от ЕФПГ за намиране на нова работа или за стартиране на собствен бизнес.

Можете да изтеглите нашите публикации или да се абонирате безплатно на адрес <http://ec.europa.eu/social/publications>

Ако искате да получавате редовно актуални новини за Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, абонирайте се, за да получавате безплатната електронна брошура „Социална Европа“ на адрес <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

Служба за публикации

Заглавна снимка: iStockphoto

За всяка употреба или възпроизвеждане на снимков материал извън авторското право на Европейския съюз трябва да бъде искано разрешение директно от притежателя(ите) на авторските права.

© Европейски съюз, 2014 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

ISBN 978-92-79-39504-8 (pdf)

doi:10.2767/34328 (pdf)